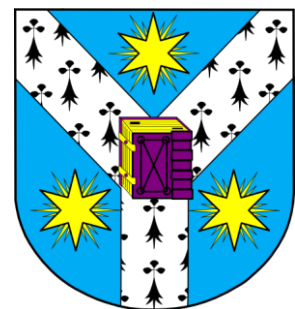

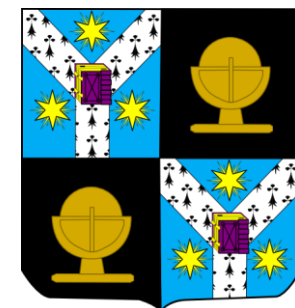
Geografia regională a României - partea fizico-geografică -

Mihai NICULIȚĂ

Conf. univ. dr.

Departamentul de Geografie, Facultatea de Geografie și Geologie
Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, mihai.niculita@uaic.ro

Introducere – teoria regionalismului

- Există o singură regiune – suprafața pământului – pe care omenirea își găsește casa. Cu toate acestea, deși geografi depun mult efort pentru studiul acestui mediu diversificat în ansamblu, de mult timp a părut necesar, prin metodele „geografiei regionale”, să se studieze părțile sale componente. Și, deși natura detestă liniile, geografi ar putea părea că le adoră, fiind atât de ocupați încât se angajează să delimiteze pe hărțile lor zone presupuse semnificative numite „regiuni”. Drept urmare, fiecare student geograf a fost învățat despre, a citit cărți și a încercat să răspundă la întrebări despre geografia regională.

- Trebuie să recunoaștem că atât predarea, cât și scrierea geografiei regionale au fost atacate de critici, nu în ultimul rând de geografii înșiși, care pun la îndoială metodele, obiectivele și realizările celor care o practică. Fără îndoială, unele dintre aceste critici sunt valabile: pe o bază filosofică nesigură, o anumită geografie regională, așa cum este predată și scrisă, presupune prea mult și realizează prea puțin. Pentru unii poate părea ca o colecție omnium de informații despre anumite zone pentru care se revendică în mod dubiu statut regional.
- Această ultimă chestiune nu este ușor de fundamentat, deoarece există în mod clar foarte multe tipuri diferite de regiuni de scară și rang diferit, concepute pe baza unor criterii specificate și pentru o varietate de scopuri. Poate că nu este pe deplin realizat, în special de către studenții mai tineri, că regiunile sunt adesea conceptuale - creații ale minții geografului - mai degrabă decât realități intrinseci și evidente ale peisajului.

- Unii critici, uitând de o serie de studii regionale de excelență recunoscută, caută să ignore această acuzație tradițională asupra energiilor geografilor, recomandând, ca fiind mai plină de satisfacții din punct de vedere intelectual, studiul geografiei „sistematice” sau „actuale”, a problemelor regionale și special zone prin intermediul temelor selectate.
- În acest scop, și anume înțelegerea întregii țări prin intermediul părților sale distinctive și ca medii din care facem parte, regiunile conceptuale pot contribui foarte mult ca instrumente. Pentru C. C. Carter, regiunile erau „slujitori buni, stăpâni răi”; pentru profesorul Spate sunt „izolați pentru studiu”. Nu putem spune că regiunea oferă o modalitate ușoară de înțelegere: într-adevăr, există probleme. După cum a exemplificat cu mult timp în urmă școala franceză de geografie umană, geografia regională este o sarcină extrem de exigentă, care necesită multe cunoștințe științifice și pricepere cartografică și chiar mai multă artă literară.

- Nu sugerăm și nu ar trebui sugerat, că scrierea și predarea geografiei regionale ar trebui fie concepute în mod rigid, fie prezentate uniform.
- Mai degrabă, pe măsură ce studiul geografiei apelează din ce în ce mai mult ca educație liberală și afirmă tot mai mult valoarea aplicațiilor sale, calea este deschisă către noi metode și către experimentare.
- Și succesul în această sarcină provocatoare va demonstra, dincolo de orice altceva, ce pot face geografii mai bine decât alți savanți și oameni de știință.

Metoda regională de descriere

- Atât de multă geografie este scrisă pe o bază regională, încât ideea de regiune și metoda regională sunt la fel de familiare și la fel de acceptate ca și harta lui Mercator într-un atlas. Totuși, ca și în cazul atâtor alte idei familiare pe care le folosim în fiecare zi și le considerăm de la sine înțeles, conceptul de regiune plutește atunci când cineva încearcă să o înțeleagă și dispare atunci când o privește direct și încearcă să se concentreze. La fel ca ideile de Timp și Artă, este atât de evident, dar atât de dificil de definit, dar la fel de util, o parte atât de mare din geografie, că definiția ar fi valoroasă în multe privințe. Au fost formulate multe definiții scurte, atractive, care arată că mulți geografi simt nevoia unei reguli scurte, dure și rapide, care să le fie sprijinul și confortul de fiecare dată.

- Atât de multă geografie este scrisă pe o bază regională, încât ideea de regiune și metoda regională sunt la fel de familiare și la fel de acceptate ca și harta lui Mercator într-un atlas.
- Totuși, ca și în cazul atâtor alte idei familiare pe care le folosim în fiecare zi și le considerăm de la sine înțeles, conceptul de regiune plutește atunci când cineva încearcă să o înțeleagă și dispare atunci când o privește direct și încearcă să se concentreze.
- La fel ca ideile de Timp și Artă, este atât de evident, dar atât de dificil de definit, dar la fel de util, o parte atât de mare din geografie, că definiția ar fi valoroasă în multe privințe.
- Au fost formulate multe definiții scurte, atractive, care arată că mulți geografi simt nevoia unei reguli scurte, dure și rapide, care să le fie sprijinul și confortul de fiecare dată.

- Există, de asemenea, o mulțime de opinii contradictorii, cu expuneri detaliate ale regiunii; metode de găsim, definire, cartografiere și descriere a regiunii, toate care, probabil, nu pot fi reconciliate într-o singură filozofie.
- În același timp, o mare parte din ea este valoroasă și constituie acea sursă de idei pe jumătate amintite în care geografi și studenții de geografie și-au dobândit pentru prima dată propriile concepte foarte personale despre regiune.
- Deoarece multe dintre acestea sunt valoroase și adesea atât de vagi încât să pară instinctiv, s-a făcut această încercare de a aduce împreună toate aceste idei despre metoda regională.
- Dintre numeroasele idei despre regiuni, cele două cele mai dificil de rezolvat sunt, pe de o parte, că metoda regională este un mijloc pentru un scop și, pe de altă parte, că descoperirea și descrierea regiunilor este scopul final al geografiei.

- Astfel, avem cele două idei deodată, că regiunea este pur și simplu o idee, o metodă de a ajuta la studiul lumii; sau, dimpotrivă, că regiuni există de fapt, că dintr-un avion o persoană se poate uita efectiv la una.
- Fascinația nu constă în întrebarea dacă una sau alta dintre aceste idei este corectă, ci în faptul că ambele conțin o parte din adevăr, iar răspunsul este o combinație subtilă a acestor idei și a altora.
- Am putea încerca abordarea istorică, acceptând ideea anterioară că scopul geografiei a fost de a descrie lumea și metoda regională a fost mijlocul în acest scop; dar nu citești geografia și nu studiezi lumea mult timp înainte de a realiza că părți ale suprafeței pământului sunt atât de contrastante încât este evident că unele regiuni cu caracteristici unice există

- . Odată ce această descoperire interesantă a fost făcută, scopul geografiei ar fi putut fi neliniștea de a găsi cât mai multe regiuni diferite și de a le descrie pe toate.
- În timp ce câteva geografii dezvăluie această atitudine (și trebuie avută în vedere), majoritatea geografilor descriptive utilizate în prezent dezvăluie de fapt atitudinea anterioară și, pentru a evita orice argument în acest moment cu privire la scopul geografiei, concluzia atent analizată a lui Hartshorne va fi adoptată, că geografia este studiul interrelațiilor dintre fenomenele de pe suprafața pământului și diferențierea lor areală, pentru a oferi înțelegere a lumii. „Diferențierea areală” aduce diferențe regionale acolo unde acestea există, dar scopul este înțelegerea lumii, nu vânătoarea regiunii.

- Deci, în unele cazuri, unitățile gata făcute funcționează suficient de bine și lucrul interesant este să vedem cum cei care folosesc metoda regională ca mijloc de a-și modela regiunile unde nu sunt marcate granițe pe hartă; unde nu există coaste, granițe sau provincii care să se potrivească scopurilor.
- Textele regionale completate oferă rareori indicii despre metodele autorilor; fie că încep cu un întreg continent sau o țară și îl descompun în regiuni, fie că pornesc de la centre contrastante și lucrează în exterior până când caracteristicile descrise s-au schimbat suficient pentru a necesita un tratament separat.
- Definiția de lucru conform căreia o regiune ar trebui să fie formată din cea mai mare zonă pe care este sigur să se generalizeze, evident, nu a fost respectată în unele cazuri.

- În același timp, există descrieri la fel de nesatisfăcătoare în care regiunile alese au fost prea mari și au conținut atât de multă varietate încât a fost necesară o mare subdiviziune.
- Un motiv pentru ambele tendințe poate fi dorința de a păstra regiuni aproximativ asemănătoare ca dimensiune, ca bucăți dintr-un vitraliu, niciuna foarte mică și nici prea mare, iar pentru a le menține pe toate aceeași dimensiune, uneori sunt câteva bucăți de roșu. toate părțile unei mantii, în timp ce o bucată conține toate culorile detaliate ale unei fețe.
- Hartshorne a asemănat pământul împărțit în regiuni cu un mozaic de pictură, o aproximare a adevărului pe care nu trebuie să-l confundăm cu adevărul însuși. Dacă este așa, geograful folosește regiunea în felul în care un om de știință naturală folosește un model.
- Acolo unde realitatea nu poate fi observată și înțeleasă direct, atunci trebuie folosit un model inteligibil.

- Regiunile s-ar putea să nu existe în realitate, suprafața pământului poate fi un continuum, dar în alte discipline, când întâlnim un continuum, deseori dorim să dăm caracter diferitelor puncte de-a lungul acestuia, în special pentru aplicare practică.
- Astfel, undele electromagnetice variază continuu de la ultra scurte la ultra lungi, dar anumite etape au fost definite ca lumină, infraroșu, ultraviolet, radio și așa mai departe. Simțurile și instrumentele noastre le detectează și reacționează la ele în moduri contrastante, dar realitatea de bază din spatele simțurilor noastre excitate este mult mai uniformă.
- Acolo unde există o continuă schimbare treptată, dar încă un contrast incontestabil de la un punct la altul, un astfel de model este esențial pentru a înțelege realitatea, dar trebuie să ne amintim în continuare că este un model.

- Această abordare exemplifică natura acestui tip de geografie. Este mult mai mult o artă instinctivă, dobândită decât mulți geografi își doresc să admită și, cu siguranță, la o examinare atentă, unele diviziuni regionale sunt aspre și gata.
- Cu toate acestea, cu condiția ca informațiile transmise prin acest mijloc să fie exacte, cu condiția ca descrierea să fie vie și cartea să reușească să ofere cititorului o imagine cât mai fidelă a pământului și a oamenilor, atunci metoda regională și-a îndeplinit scopul.
- Cei interesați de regiune ca obiect real ar putea fi îngroziți de acest lucru, dar pentru mulți este destul de acceptabil.
- Când un scriitor este interesat de o parte a lumii și preocuparea lui este să o descrie, de obicei se face o altă presupunere.

- Nu numai că există tendința inconștientă de a încerca să păstreze regiuni similare ca dimensiune, dar există adesea presupunerea că toată zona care urmează să fie descrisă se va potrivi perfect într-un cadru regional. Geograful descriptiv lasă rareori lacune.
- El poate respinge pentru scurt timp Apeninii de Nord sau Munții Abruzzi, dar setul este complet, întreaga zonă este contabilizată.
- Există o încercare de a face ca toate regiunile să se potrivească perfect, iar analogia cu vitraliul încă rămâne, deoarece nu există locuri fără sticlă și fereastra se potrivește cadrului. (Pentru unele excepții de la această regulă vezi lista dată în Anexă.)
- Mai mult, în această artă interesantă există cu siguranță sentimentul că regiunile nu trebuie să fie prea lungi și înguste. Chile și nordul Norvegiei nu sunt zone atractive de tratat, pentru că regiunile mai rotunde sunt, cu atât ne simțim mai în siguranță cu ele.

- Întrucât geografia regională în discuție în prezent este o metodă de lucru, conținutul și scopul lucrării au o mare influență asupra acestui tip de dispozitiv regional. Geograful încearcă să descrie anumite caracteristici selectate de pe suprafața pământului și, în mod necesar, trebuie să generalizeze despre suprafețe mari. Această grijă de a generaliza o suprafață cât mai mare posibil, concurând cu faptul fundamental care dă naștere geografiei, că părți ale suprafeței pământului sunt diferite, îl conduce instinctiv pe geograf să reprezinte zona în cauză ca un set de regiuni formale. Prin regiune formală înțelegem o regiune în care unul sau mai multe dintre fenomene, cum ar fi stâncile, precipitațiile, agricultura sau populația sunt suficient de uniforme pentru a permite generalizarea și suficient de diferite de fenomenele din regiunile înconjurătoare pentru a justifica diviziunea;

- sau, mai de obicei, faceți diviziunea esențială. Ideea de regiune este adesea atât de nebuloasă și, din această cauză, adesea atât de personală și specifică fiecărui geograf, încât Odum și Moore în cartea lor American Regionalism au adunat patruzeci de definiții care, împreună, pot oferi cititorului o idee despre regiune, dar cu siguranță arată modul în care ideea a crescut, a variat, a fost adaptată, distorsionată și a scăpat întotdeauna de o definiție satisfăcătoare. Poate aceasta este puterea lui; dificultățile pot fi enervante, dar conceptul este evident capabil să crească și să se adapteze pe măsură ce geografia progresa. Dintre aceste patruzeci de definiții, de departe, cel mai mare grup definește regiunea ca o unitate formală.

- Regiunea este:
- un domeniu în care combinarea factorilor de mediu și demografici au creat o omogenitate a structurii economice și sociale. T. J. Woolfer
- zonă delimitată pe baza omogenității generale a caracterului terenului și a gradului de ocupare. R. S. Platt
- zonă în care a crescut un model uman caracteristic de adaptare la mediu. Societatea Americană a Oficialilor de Planificare
- un domeniu în care multe ființe diferite, reunite artificial, s-au adaptat ulterior la o existență comună. P. Vidal de la Blache
- zonă în care un anumit set de condiții fizice va duce la un anumit tip de viață economică. R. E. Dickinson
- zonă ale cărei condiții fizice sunt omogene. W. L. G. Joerg
- zonă caracterizată în întregime prin caracteristici de suprafață similare și care este în contrast cu zonele învecinate. N. M. Fenneman
- un complex de pământ, apă, aer, plantă, animal și om privite în relațiile lor speciale ca împreună constituind o porțiune definită, caracteristică a suprafeței pământului. A. J. Herbertson
- zonă geografică unificată cultural, unificată la început economic și mai târziu prin consens de gândire, educație, recreere etc., care o deosebește de alte zone. K. Young

Referințe bibliografice

- Gilbert EW (1951) Ch. XV in Geography in the 20th Century, ed. Griffith Taylor, Methuen
- Hartshorne R (1939) The Nature of Geography, Annals of the Association of American Geographers, 1939, 9
- Kimble GHT (1952) The inadequacy of the regional concept, ch. 9 in London Essays in Geography, eds. Stamp, L. D., and Wooldridge, S. W., Longmans
- Linton DL (1951) The delimitation of morphological regions, ch. 9 in London Essays in Geography, eds. L. D. Stamp and S. W. Wooldridge, Longmans
- Minshull R (2017) Regional Geography. Theory and Practice. Routledge
- Odum HW, Moore HE (1938) American Regionalism, New York, Henry Holt & Co.
- Wooldridge SW, East WG (1961) The Spirit and Purpose of Geography, Hutchinson, 2nd ed